

ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИПУСКНИКА ЯК МЕТА ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ЛІСОТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

На основі використання компетентнісного підходу в освіті, потенціалу соціологічної теорії та аналізу результатів емпіричних соціологічних досліджень запропоновано модель процесу екологізації вищої лісотехнічної освіти, концептуальні підходи до визначення її мети та можливих засобів реалізації.

Ключові слова: компетентнісний підхід в освіті, моніторинг, соціологія освіти, екологізація освіти, екологічна культура, екологічна компетентність фахівця.

Екологізація усіх сфер життєдіяльності людини – соціально-економічної, насамперед виробничої, а також політичної, наукової, освітньої, навіть сімейно-побутової, має стати адекватною відповіддю на екологічну кризу, яка розгортається у світовому масштабі, дедалі посилюючись та загрожуючи існуванню людства на планеті. Аналізуючи ситуацію, що склалася, більшість дослідників стверджують, що головною причиною екологічної кризи є система цінностей індустріальної цивілізації, орієнтованої на необмежене споживання.

Соціокультурна природа головного чинника екологічної кризи зумовлює необхідність глибинної трансформації системи домінуючих у суспільстві цінностей, екологізацію та гуманізацію ціннісних орієнтацій соціуму і людини. У розв'язанні цього важливого завдання освіти відводиться особливе місце з огляду на те, що у сучасному світі найбільш дієвим інститутом соціалізації особистості, здатним забезпечити інтеріоризацію екологічних цінностей, є система освіти. ЮНЕСКО, оголошуючи XXI ст. століттям освіти, обґрунтовує це тим, що на початку третього тисячоліття освіта стає головним чинником забезпечення соціальної рівності, поширення цінностей гуманізму, толерантності та діалогу, головним джерелом формування гармонійно розвиненої особистості, важливим інструментом створення громадянського суспільства, правової демократичної держави, та разом з наукою створює принципово нову технологічну основу для високоефективної економіки і перетворюється на найефективніший засіб формування екологічної культури людини і суспільства. На підтвердження вирішальної ролі освіти у реалізації Концепції сталого розвитку 57 сесія Генеральної Асамблеї ООН оголосила 2005-2014 рр. Десятиліттям Освіти для сталого розвитку.

Таким чином, у контексті сучасності екологізація освіти загалом, та вищої лісотехнічної освіти зокрема, стає надзвичайно важливим і, водночас, достатньо складним завданням. Це завдання протягом кількох останніх років послідовно реалізує науково-педагогічний колектив НЛТУ України. На тлі численних здобутків на шляху реалізації цього завдання очевидними стали існуючі проблеми, серед яких, на наш погляд, найбільш актуальними є необхідність уточнення мети екологізації вищої лісотехнічної освіти (ЕВЛО), налагодження цільових зв'язків між складовими та суб'єктами процесу ЕВЛО; забезпечення цілісності та концептуальної єдності у реалізації мети, підвищення рівня ієрархічної впорядкованості елементів процесу, розроблення системи діагностики та корегування його стану; а також забезпечення більшої адаптованості процесу ЕВЛО до сучасних вимог зовнішнього освітнього середовища.

Множинність та взаємозалежність складових вирішення зазначеного завдання зумовлює необхідність їх часового та ієрархічного впорядкування,

виокремлення на цій основі завдань для кожного учасника цього процесу, котрі будуть узгоджені із чітко визначеною загальною метою ЕВЛО.

Мета дослідження – на основі використання компетентнісного підходу в освіті, потенціалу соціологічної теорії та результатів емпіричних соціологічних досліджень окреслити вихідну модель процесу ЕВЛО, концептуальні підходи до визначення її мети та можливих засобів її досягнення.

Сучасна соціологія освіти розглядає свій об'єкт – освіту – узгоджено із загальнонауковим системним підходом, тобто освіта уявляється сьогодні як складна відкрита система, що має властивості цілісності, впорядкованості, здатності до саморегуляції та самовідтворення, а також характеризується взаємозалежністю системи та її зовнішнього середовища, до вимог якого освіта в процесі інноваційного розвитку повинна постійно адаптуватися, зберігаючи при цьому інституціональну цілісність, власні ціннісні надбання. Такі самі системні властивості мають і структурні елементи системи освіти – освітні заклади. На основі використання окресленого підходу до аналізу функціонування та розроблення напрямів реформування системи освіти можна запропонувати таку модель процесу ЕВЛО (рис. 1), що реалізується на рівні окремого навчального закладу – університету.

Зовнішнє, стосовно університету, середовище, особливості взаємного впливу з яким необхідно враховувати в процесі ЕВЛО, представлене в моделі сукупністю чинників, котрі повсякчас детермінують функціонування університету, а також ресурсами – матеріально-технічними, фінансовими, організаційними, інформаційними тощо, котрі можуть бути використані в процесі реалізації мети ЕВЛО. Зазначені на рис. 1 зовнішні фактори-детермінанти процесу ЕВЛО можуть відігравати як стимулювальну роль, так і стримуючу стосовно процесу, що аналізується, або ж бути нейтральними. Так, скажімо, залученість нашого університету до реалізації Концепції сталого розвитку, його участь у відповідних міжнародних проектах, у розробленні та просуванні на світовому рівні ідеї Екологічної Конституції Землі безумовно стимулюють процес ЕВЛО. Тоді як несформованість екологічної культури соціуму, малопомітність громадських екологічних ініціатив, нерозвиненість екологічних рухів та організацій, а також те, що українська держава наразі неспроможна вести ефективну екологічну політику – усе це здійснює гальмівний вплив на процес ЕВЛО. Перелік факторів-детермінант процесу ЕВЛО можна було б розширити.

Для побудови моделі процесу ЕВЛО (внутрішнє середовище) у масштабах окремого навчального закладу – університету, доцільно послідовно виконати такі процедури:

1. Встановлення потреб та очікувань суб'єктів процесу;
2. Визначення мети (цілей) ЕВЛО, розроблення її концепції;
3. Встановлення процесів і відповідальності, що необхідні для реалізації мети;
4. Визначення необхідних для реалізації ресурсів;
5. Розроблення теоретичних і методичних засад вимірювання результативності (ефективності) процесу;

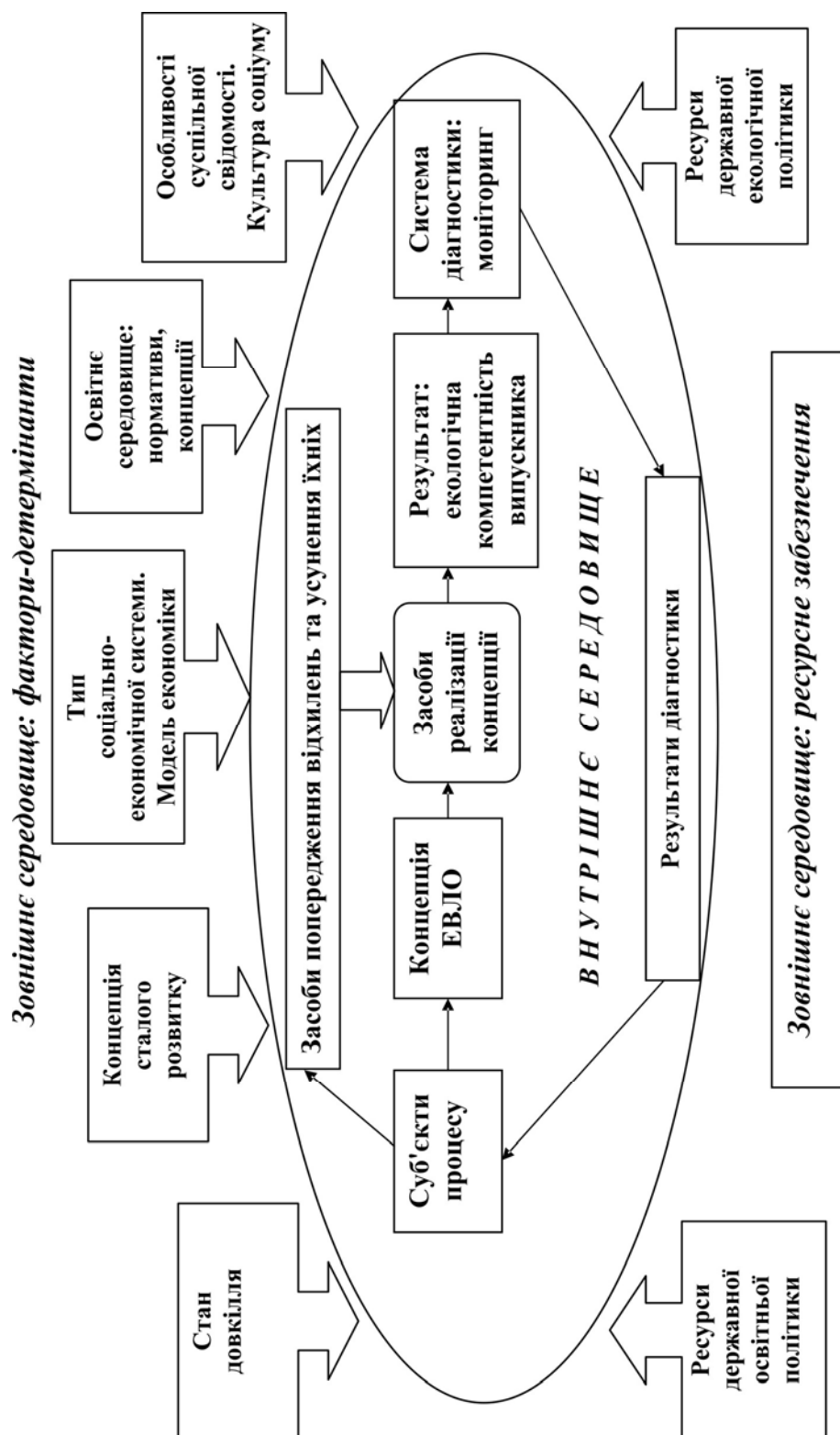

Рис. 1. Модель процесу екологізації вищої лісотехнічної освіти

6. Оцінка результатів на основі застосування методів і засобів вимірювання результативності;
7. Визначення та застосування засобів попередження невідповідностей меті та усунення їхніх причин.

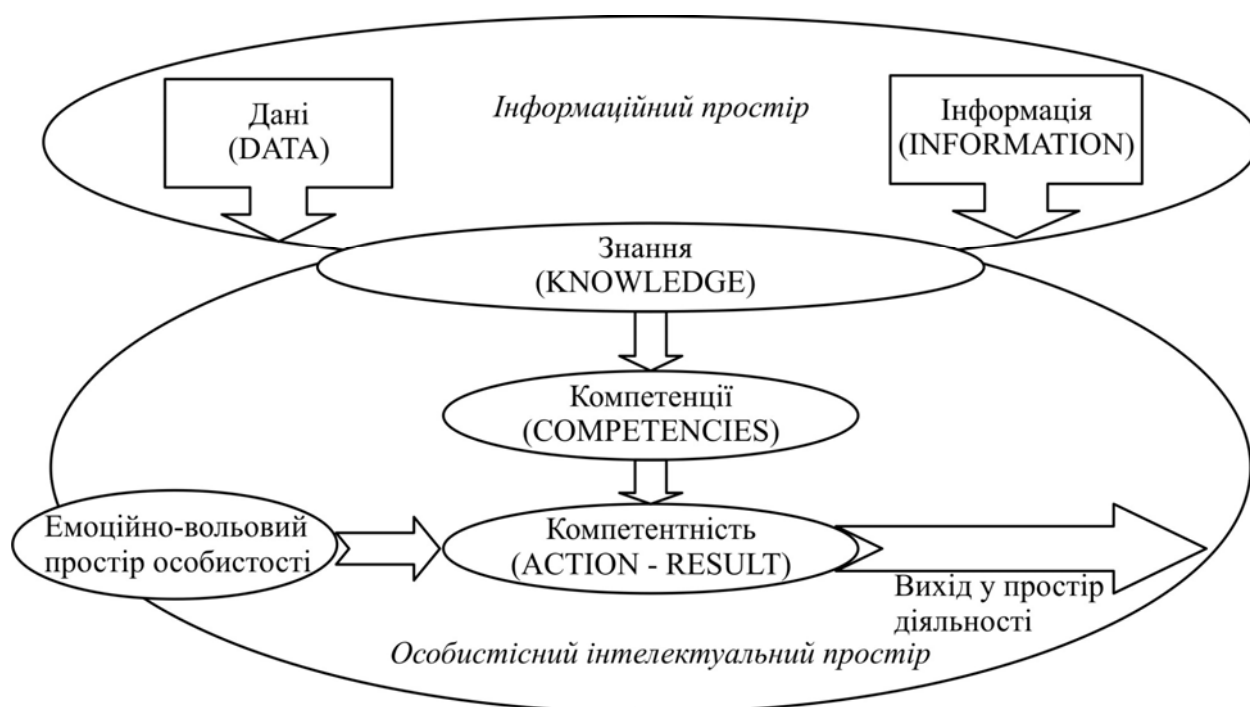
Зупинимось детальніше на тих складових алгоритму побудови моделі ЕВЛО, де участь соціологів видається нам доречною. Насамперед зазначимо, що сучасна педагогіка кардинально переглянула положення щодо суб'єкт-об'єктних взаємин учасників освітнього процесу та вважає того, хто навчається, рівноправним учасником цього процесу, його суб'єктом. Відносини

між тими, хто навчає, і тими, хто навчається, сьогодні перетворюються на відносини партнерської взаємодії. Отже, суб'єктами процесу ЕВЛО вважаємо не лише адміністрацію та професорсько-викладацький склад університету, його наукових співробітників, а й студентів та аспірантів. Результати соціологічних опитувань суб'єктів процесу ЕВЛО – їхні потреби та очікування, бачення мети, оцінки результатів та перспектив розвитку мають бути врахованими як під час розроблення концепції ЕВЛО, так і в процесі її реалізації.

Розроблення науково обґрунтованої концепції ЕВЛО є найважливішим з окреслених завдань, вона акумулює теоретичні напрацювання з цієї проблеми, світовий та вітчизняний досвід екологізації освіти та, разом з тим, буде мати усі ознаки наукової новизни, оскільки спроб побудувати таку концепцію на основі використання переваг системного, діяльнісного, міждисциплінарного та компетентнісного підходів в літературі поки що не зафіксовано. Як і будь-яка концепція, концепція ЕВЛО повинна містити усебічно обґрунтовану мету, її декомпозицію у вигляді завдань – окремих взаємопов'язаних цілей (дерево цілей), сукупність засад – принципів розроблення та реалізації, а також перелік основних напрямів діяльності з реалізації цієї концепції, засобів досягнення мети, оцінки та корегування результату.

Логіка побудови моделі процесу ЕВЛО базується на системному та структурно-функціональному підходах, згідно з якими системотвірним компонентом у будь-якій моделі є мета процесу, до визначення якої можна застосувати різноманітні підходи. На наш погляд, найбільш продуктивним, з огляду на головну світову та загальноєвропейську тенденцію у реформуванні освітніх систем, є застосування СВЕ-підходу (Competence-based education – компетентнісного підходу). ЮНЕСКО рекомендує використання цього підходу для визначення змісту освіти та основних освітніх технологій ХХІ ст. [4]. Становлення інноваційної економіки, у якій знання стають економічною категорією, а володіння ними – головною конкурентною перевагою, зумовило необхідність реформування освіти на засадах компетентнісного підходу, котрий по-новому визначає результативно-цільову спрямованість освіти та має прагматичну і гуманістичну спрямованість. У рамках СВЕ-підходу кінцевим результатом навчання є компетентність випускника навчального закладу як інтегрована соціально-професійна діяльність людини, котра має процесуальну спрямованість, містить мотиваційний аспект, базується на знаннях, навиках, вміннях та виявляється як її успішна діяльність [5]. Перспективи запровадження компетентнісного підходу активно обговорюють в Україні [3, 7, 10].

Прихильники компетентнісного підходу розрізняють поняття *навчання*, метою якого є передача знань, і *освіти*, метою якої є формування компетентності випускника навчального закладу. Формування компетентності в освітньому процесі найкращим чином ілюструє модель П. Мюррея [1]: *DATA – INFORMATION – KNOWLEAGE – ACTION – RESULT*. Використання цієї моделі у менеджменті знань [6] дало змогу трактувати компетентність як результат взаємодії інформаційного простору, представленого результатами діяльності науковців і викладачів, а також особистісного інтелектуального та емоційно-вольового просторів особистості випускника навчального закладу (рис. 2).

**Рис. 2. Модель формування компетентності П. Мюррея:
DATA – INFORMATION – KNOWLEDGE – (ACTION – RESULT)**

З наведеної на рис. 2 схеми видно, що в інформаційному просторі, де студент взаємодіє з викладачем в процесі навчання, останній намагається передати студентові власні знання, котрі є результатом науково-педагогічної діяльності з пошуку й узагальнення інформації, її структурування, встановлення закономірностей тощо. Проте, оскільки знання не можна передати як річ, для студента знання викладача (підручника) можуть залишитися інформацією або за допомогою особистісної категоріальної системи студента перетворитися на його знання та інтегруються до його особистісної системи знань. Останнє відбувається тільки за умови вмотивованості студента до набутого особистісного знання. Результатом особистісного, суб'єктивного засвоєння знань студентом є формування у нього компетенцій або ж, як ми їх звикли називати, ЗНВ – знань, навиків, вмінь, котрі у сукупності визначають кваліфікацію випускника, його фаховий операційно-технологічний арсенал, котрий він може використати у професійній діяльності. Традиційно освітяни зорієнтовані на досягнення саме цієї мети як кінцевої мети підготовки випускника, вона ж зафіксована у нормативних документах, які покладені в основу діючої системи підготовки фахівця. Отже, сьогодні освіта нормативно зорієнтована на використання кваліфікаційного підходу до визначення мети освітньої діяльності.

За сучасних умов руйнівного антропогенного впливу на довкілля, кваліфікаційний підхід до визначення кінцевої мети підготовки фахівця трансформується у компетентнісний, за якого кінцевим результатом навчання мають бути не ЗНВ, а компетентність як якість конкретної особистості, котра не лише знає, *що і як* потрібно робити, а й розуміє, *чому саме так* варто робити з огляду на можливі наслідки фахової діяльності і усвідомлення особистої відповідальності за ці наслідки. Ціннісно-сміслові та емоційно-вольові властивості особистості сприяють перетворенню здобутих компетенцій (ЗНВ) на компетентність випускника навчального закладу.

Наведені вище міркування дають змогу запропонувати таке трактування мети ЕВЛО – це формування екологічної компетентності випускника як цілісної соціально-професійної властивості його особистості, що характеризується когнітивною, ціннісно-сисловою та емоційно-вольовою складовими і виявляється у всіх сферах його діяльності. Таким чином, екологічна компетентність – це не сукупність екологічних компетенцій (ЗНВ), отриманих внаслідок навчання в університеті, а заснована на цих компетенціях, інтелектуально та особистісно зумовлена інтегральна соціально-професійна властивість випускника університету. За таких умов екологічна компетентність випускника стає основою саморегуляції його поведінки у всіх сферах життєдіяльності, не лише професійної (виробничої, дослідницької, управлінської тощо), вона спрямовує його поведінку у сфері суспільних відносин (виконання ролей громадянина, споживача, члена територіальної громади тощо), а також поведінку у сфері сімейно-побутових відносин та культурно-дозвільної діяльності.

Відомо, що більшість дослідників проблеми екологізації освіти трактують її як обов'язкове вивчення екологічних дисциплін та максимально можливе змістовне наповнення усіх інших дисциплін екологічними знаннями (інформацією). Визначаючи формування екологічної компетентності випускника кінцевою метою ЕВЛО, пропонуємо розглядати екологізацію освіти як новий сенс і домінуючу мету усього освітнього процесу і освітньої системи загалом. Оскільки сьогодні екологізація освіти поширюється на всю освітньо-виховну систему (розпочинається у дошкільних установах), необхідно концептуально змінити акцент: не "вбудовувати" екологічні знання у фахову освіту, а внести відповідні корективи у модель підготовки фахівця, котра виконує роль системотвірного чинника організації змісту і характеру освітнього процесу, а також є основою для оцінки та аналізу рівня підготовки випускників. Отже, цілі екологізації освіти повинні знайти своє відображення у моделях фахівця, для цього потрібно за допомогою експертів уточнити перелік і зміст професійних задач, відобразити вимогу формування екологічної компетентності як складової загальної соціально-професійної компетентності фахівця.

Залишаючи поза рамками цієї публікації проблему побудови дерева цілей процесу ЕВЛО-завдань, котрі у просторово-часовому контексті окреслюють напрями діяльності всіх суб'єктів процесу заради досягнення означеної мети, наголосимо, що інноваційне освітнє середовище передбачає навчання у процесі створення нових знань. Це зумовлює необхідність збалансованого застосування таких засобів реалізації концепції ЕВЛО, як лекційно-консультативна взаємодія з викладачем, науково-дослідна робота з науковим керівником та інноваційно-підприємницька взаємодія з представником виробництва тощо.

Наступною проблемою, котру необхідно вирішити у процесі розроблення концепції ЕВЛО, є проблема оцінювання його результативності. На наш погляд, результативність процесу ЕВЛО оцінюється його здатністю оптимізувати досягнення окреслених моделлю цілей та певним чином перманентно корегувати поведінку суб'єктів процесу на усіх рівнях, на які цей процес поширюється (ректорат, деканати, навчально-методичні ради, студенти).

Аналіз наявних теоретичних напрацювань та практики використання емпіричних методів оцінювання результативності освітнього процесу дав

змогу зафіксувати кілька принципових положень, які детермінують підходи до оцінювання результативності екологізації освіти у компетентнісному форматі. Коротко їх можна окреслити таким чином:

- для сучасної системи освіти характерною є зовнішня система оцінювання, вади якої є очевидними;
- у практиці управління діяльністю ВЗО сьогодні широко використовується менеджмент якості, описаний системою міжнародних стандартів. Менеджмент якості також зорієнтований на зовнішню оцінку – задоволення вимог споживачів та замовників освітніх послуг. У його рамках розроблений категоріальний апарат та моделі оцінки якості вищої освіти як системи, як процесу і як результату;
- в умовах зростаючої конкуренції на ринку освітніх послуг акцент в оцінюванні поступово переноситься на самооцінку і самоконтроль освітнього закладу, на створення внутрішнього коригувального механізму, функціонування якого стимулює внутрішні трансформації у напрямку забезпечення конкурентоспроможності і ВЗО, і його випускників;
- об'єктом внутрішньої оцінки якісних параметрів освітнього процесу, зазвичай, є: окремі компоненти освітнього процесу (професорсько-викладацький склад, технології, зміст, середовище, характер взаємодії учасників, матеріально-технічне забезпечення тощо); результати освітнього процесу з позицій замовника освітніх послуг; результати освітнього процесу стосовно конкретного випускника;
- результативність освітнього процесу в системі вищої професійної освіти оцінюють ступенем готовності випускника до фахової діяльності – результатом досягнення тих цілей, що означені в моделі фахівця, на основі якої визначається зміст і характер освітнього процесу, модель фахівця є також основою для оцінювання та аналізу рівня підготовки випускників;
- для оцінювання якості освітнього процесу використовують як комплексні та інтегровані оцінки, що отримані шляхом комбінації окремих показників, у т.ч. з урахуванням вагових коефіцієнтів, так і набори критеріїв та ознак. Орієнтуючись на загальні принципи оцінювання якості, вибір критеріїв оцінювання, показників-індикаторів, а також методів і засобів оцінювання у кожному конкретному випадку здійснюється відповідно до мети і задач обстеження;
- найчастіше якість освітнього процесу оцінюють за його результатами шляхом використання таких показників, як якість знань (глибина, системність, можливість застосування на практиці тощо), якість засвоєння знань (повнота, ступінь науковості, рівень засвоєння вмінь тощо), рівень навченості тощо. Поряд з традиційними методами та засобами оцінювання результатів освітнього процесу, активним поширенням тестування, дедалі більше використовують нетрадиційні методи оцінювання: портфоліо, кейс-вимірювачі, проекти, "бортові журнали", педагогічний аудит знань тощо;
- за останні роки істотного прогресу досягнуто у розробленні концептуальних засад менеджменту знань як складової менеджменту якості. Менеджмент знань в освітньому процесі трактується як його цілеспрямована організація на основі принципів менеджменту якості з метою створення умов формування соціально-професійної компетентності випускників ВЗО, що гарантує їм конкурентоспроможність на ринку праці. За цих умов вимоги до результативності навчального процесу поширюються не тільки на знання, а й на вміння їх застосовувати; у трактуванні результативності освітнього процесу акценти зміщуються від оцінювання ЗНВ до компетентності, інноваційної культури та самоменеджменту.

З урахуванням окреслених підходів, у нашому дослідженні оцінка результативності екологізації освітнього процесу, на наш погляд, має здійснюватись на рівні освітнього закладу як результат реалізації комплексної наскрізної програми формування екологічної компетентності випускника. Результативність ЕВЛО характеризуватиме ступінь реалізації цілей процесу та досягнення запланованих результатів. Отже, йдеться про оцінювання рівня сформованості екологічної компетентності випускника.

Вивчення теоретичного і методичного доробку фахівців з проблеми вимірювання рівня компетентності випускника навчального закладу дає змогу констатувати: більшість дослідників вказують на наявність істотних труднощів як у визначенні поняття компетентності, так і у її оцінці [8, 11, 12]. Створення методики визначення рівня компетентності випускників ВЗО передбачене Програмою дій щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої освіти України.

У соціологічних дослідженнях для оцінювання стану емпіричного об'єкта проводиться операціоналізація основних понять дослідження, котра передбачає побудову моделі емпіричного об'єкта шляхом виокремлення його структурних складових (властивостей) та її описання (визначення критеріїв оцінки, показників, індикаторів, шкал вимірювання), а також розроблення методів, засобів і процедур вимірювання властивостей емпіричного об'єкта.

Соціологічний аналіз поняття *екологічна компетентність випускника університету* був спрямований на виявлення його структури, якісних характеристик та кількісних оцінок складових, а також оцінку взаємозв'язку між ними. Структурний аналіз результативності освітнього процесу, метою якого є формування екологічної компетентності випускника, дав змогу виявити критерії оцінки, а процесуальний підхід – сукупність показників екологічної компетентності. Для оцінювання екологічної компетентності випускника ми розробили структуровану модель, на основі якої утворена матриця оцінки складових екологічної компетентності – когнітивної, що складається із загальнокультурної, спеціальної та організаційно-технологічної, ціннісно-сміслової (ставлення до змісту компетентності та об'єкта її застосування), емоційно-вольової саморегуляції (готовність до актуалізації компетентності), а також поведінкової (досвід актуалізації компетентності).

Побудовану соціологічну модель екологічної компетентності випускника можна покласти в основу діагностики її реального стану та аналізу динаміки змін у її формуванні. Попередні напрацювання щодо розроблення концептуальних та організаційних засад моніторингу особисто-професійного розвитку випускника ВЗО [2, 9], на наш погляд, можна успішно використати для створення системи діагностики реалізації цілей ЕВЛО. Для забезпечення результативності процесу ЕВЛО доцільним, на наш погляд, є створення координуючого центру, скажімо, науково-методичної ради університету з екологізації, у структурі функцій якої буде діагностика, контроль та аналіз результатів, виявлення та аналіз відхилень від очікуваного результату, встановлення причин відхилень та розроблення коригувальних заходів. Суб'єкти процесу ЕВЛО на основі отриманих результатів діагностики реалізують заходи з усунення причин відхилень, корегують плани подальших дій та розподіл зов-

нішніх та внутрішніх ресурсів. Запропонована вихідна модель процесу ЕВЛО може бути основою для поглибленої концептуалізації наукових розробок та практичних заходів з екологізації освіти як на рівні окремого навчального закладу, так і освітньої системи загалом.

Література

1. Murray, P. Designing For Business Benefits From Knowledge Management / P. Murray // Knowledge Horizons: The Present and The Promise of The Knowledge Management. – Heinemann, 2000. – PP. 23-32.
2. Адамовський М.Г. Підготовка фахівців як засіб підвищення продуктивності витрат на освіту та соціального захисту випускників навчального закладу / М.Г. Адамовський, І.П. Магазинщикова // Науковий вісник УкрДЛТУ : Сучасна економічна теорія та проблеми її застосування. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ, 2002. – Вип. 12.6. – С. 235-240.
3. Гулай О.І. Компетентнісний підхід як основа нової парадигми освіти / О.І. Гулай // Вісник Національної академії ДПСУ України: Педагогічні науки. – 2009. – С. 41-51.
4. Доклад международной Комиссии по образованию XXI века, представленный для ЮНЕСКО "Образование: сокрытое сокровище". – М. : Изд-во ЮНЕСКО, 1995. – 295 с.
5. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И.А. Зимняя // Высшее образование сегодня, 2003. – № 5. – С. 34-42.
6. Игнатъева Е.Ю. Менеджмент знаний в управлении качеством образовательного процесса в высшей школе / Е.Ю. Игнатъева. – Великий Новгород, 2008. – С. 280.
7. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О.В. Овчарук. – К. : Вид-во К.І.С., 2004. – 112 с.
8. Краснова Т.И. Инновации в системе оценивания учебной деятельности студентов // Образование для устойчивого развития. – Минск : Изд. центр БГУ, 2005. – С. 438-440.
9. Магазинщикова І.П. Молодий фахівець на сучасному ринку праці : монографія / І.П. Магазинщикова, О.М. Лободинська. – Львів : Вид-во "Край". – 163 с.
10. Рудь М. Компетентнісний підхід в освіті / М. Рудь // Вісник Львівського університету. – Сер.: Педагогіка. – 2006. – Вип. 21, ч. 1. – С. 73-82.
11. Складановська М.Г. Компетентнісний підхід до вивчення проблем екологічної освіти у вищій школі / М.Г. Складановська // Вісник СевДТУ. – Сер.: Педагогіка. – 2008. – Вип. 90. – С. 52-56.
12. Татур Ю.Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования / Ю.Г. Татур. – М. : Изд-во "Исследовательский центр проблем качества специалистов", 2004. – 17 с.

Магазинщикова И.П. Экологическая компетентность выпускника как цель экологизации высшего лесотехнического образования

На основе использования компетентностного подхода в образовании, потенциала социологической теории и анализа результатов эмпирических социологических исследований предложена модель процесса экологизации высшего лесотехнического образования, концептуальные подходы к определению ее цели и возможных средств реализации.

Ключевые слова: компетентностный подход в образовании, мониторинг, социология образования, экологизация образования, экологическая культура, экологическая компетентность специалиста.

Magazinschikova I.P. Ecological competence of graduating student as purpose of ecologization of higher forestry and technical education

On the basis of using the possibilities of CBE-approach as well as the potential of sociological theory and analysis of empirical sociological studies results the author proposes a model of high forestry engineering education ecologization, conceptual approaches as to the definition of its aim and probable means towards it are clarified.

Keywords: CBE-approach, monitoring, educational sociology, education's ecologization, environmental culture, specialist's environmental competence.